

SLOVENSKI VESTNIK

Celovec • četrtek • 11. marec 1999 šte. 10 (3004) • letnik 54 • cena 10 šil. • 0,73 evra

Koroška v desno. Kdo bo novi deželni glavar?

Nedeljske deželnozborske volitve so spremenile politično podobo na Koroškem. Svobodnjaška stranka je z 42,1 odstotka (+8,8%) glasov in 16 deželnozborskih poslancev postala prva politična sila v deželi. Socialdemokratska stranka je dosegla 32,9% (-4,5%) in 12 poslancev in ljudska stranka je pristala pri 20,7% (-3,1%) in pri 8 poslancih. Volilno združenje Demokracija 99 je doseglo 3,9% (-1,5%) in ni preskočilo praga za vstop v deželni zbor.

Izid nedeljskih volitev bo imel posledice tako za politično podobo dežele kot tudi preko nje, in to ne glede na to, ali bo prvak svobodnjakov dr. Jörg Haider postal deželni glavar ali ne.

Predsednik socialdemokratov dr. Ausserwinkler je že na večer volitev odstopil, stranka sama pa bo imela že 24. aprila strankarski kongres, na katerem bo izvolila novo vodstvo.

Ljudska stranka, ki je izgubila tudi sedež v deželni vladi, se je odločila, da bo v opoziciji.

Fuchs obsojen na dosmrtno ječo

V noči s torka na sredo je porotniško sodišče v Gradcu razsodilo v zadevi obtožbe zoper Franza Fuchsa in ga v celoti prepoznalo za krivega za vse bombne atentate tako imenovane »BBA«. Fuchsa so obsodili na dosmrtno ječo.

Po deveturnem posvetovanju so porotniki z izjemo enega vprašanja sklepali o Fuchsovi krivdi soglasno.

Z obsodbo Fuchsa je formalno pravno jasno, da je Fuchs vse atentate izvedel sam in ni imel pomočnikov oziroma za atentati ni stala kaka skupina.

Ta trditev je sicer sporna in se bo potrdila ali ovrgla v prihodnjem obdobju.

Fuchsu očitajo nekako 36 atentatov s pisemskimi bombami, v katerih je bilo poškodovanih 16 ljudi (med njimi tudi dunajskega župana Zilka), nadalje smrt 4 Romov v Oberwarthu na Gradiščanskem ter nastavev bombe pred javno ljudsko šolo v Celovcu, ki je pri odstranitvi zahtevala težke poškodbe celovškega policista.

Volilno združenje Demokracija 99 ni dosegla niti rezultata, ki so ga pred štirimi leti dosegle vse štiri stranke posamič. Tako kot EL, ki na dvojezičnem območju daleč pod rezultatom izpred štirih let (tedaj je dobila 3327 glasov) tudi Zeleni in Liberalni forum nista prepričala volilcev. Predvsem v mestih so Zeleni in Liberalci popolnoma odpovedali.

Naj so še omenjeni komunisti, ki so dosedgli 1354 glasov,

kar po tolikih letih abstinece zagotovo uspeh.

Izvolitev novega deželnega glavarja ne bo enostavna, kajti tako socialdemokratska kot tudi ljudska stranka sta že napovedali, da Haiderja ne bosta volili za deželnega glavarja. Očitno se bo ponovil scenarij izpred štirih let, ko je trajalo mesece preden je bil izvoljen deželni glavar.

-an

V Šentjanžu se je na razstavi Zveze slovenskih žena »Dekleta in šola« zbralo skoraj več obiskovalcev kot na kaki kulturnoumetniški predstavi.

PREBLISK

Vsi tokrat mislijo na volitve, a razpravljati o njih je stvar drugih. V preteklem in tem tednu, ki sta bila pri nas v znamenju žensk, smo v govoru zadolžene za žensko politiko pri Koroški deželni vladi Anne Moser ob otvoritvi razstave ZSZ v Šentjanžu pretekli petek med drugim slišali, da kar 46,7 % deklet na Koroškem zaključuje

samo osnovno izobrazbo (devetletno šolo), le štiri odstotke pa visokošolsko izobrazbo. Podatki so »frapantni«.

Frapantni sem zapisal nameoma, kajti s takimi izrazi se obkladamo v tej »najbolj demokratični« deželi. Dih vzmajajoči, bi lahko rekel po kakem drugem avtorju. Več kot

polovica mladih deklet in žensk zaključuje le osnovno izobraževanje? Saj je dežela Koroška po izjavah nekaterih politikov zgled za Evropo in tudi za vse, ki se za njeno članstvo potegujejo. S takimi odstotki zagotovo ne!

Poprečje žensk z visoko izobrazbo je v Sloveniji nekako tri-

krat višje – 12-odstotno. Kje so vzroki? To pa je posebno vprašanje. Kakor se ga nerad dotaknem, pa moram kljub temu v imenu poštenosti izjaviti sledeče: Nekoč, še pred desetimi leti, so se tam južno spodaj zavedali, da imamo ljudje ne glede na spol enake pravice – tudi do izobraževanja.

J. R.

SPD DANICA
in
GLEDALIŠČE OB PRAVI
vabi:

A.T. LIMHART
MATIČEK
SE ŽENI

režija:
M. HINTEREGGER

Premiera:
petek 19. marec 20 h
Kulturni dom Šentprimoz

Ponovitve:
sobota 20. marec 20 h
nedelja 21. marec 14 h

Porazi (in prirastki) Demokracije 99

Če si ogledamo volilne rezultate na dvojezičnem ozemlju iz vidika rezultatov za Demokracijo 99, potem pade v oči, da je Demokracija v okraju Velikovec v vseh občinah nazadovala, le v Železni Kapli je zadržala rezultat iz leta 1994. Po svoje zanimiv je rezultat v občini Bi-

strica nad Pliberkom, ker tam živi glavni kandidat EL Andrej Wakounig: sama EL je imela leta 1994 280 glasov (22,8%), Zeleni, LIF in VGÖ pa skupaj 43 glasov (3,5%). Tokrat so vsi skupaj dobili 266 glasov ali 20,4%. Nazadovanje znaša torej 5,9%. Torej EL svojega rezultata iz leta 1994 ni dosegla, kar pa pomeni glede na malostevilnost glasov za LIF, Zelene in VGÖ, da je nazadovanje šlo predvsem na račun EL.

Podobno sliko dobimo v okraju Beljak dežela, kjer Demokracija v nobeni občini ni pridobila na glasovih, le v Podkloštru jih je po odstotkih držala.

V okraju Celovec dežela je Demokracija v štirih občinah pridobila, v enajstih pa zgubila. Seveda ni enostavno povsem točno izračunati delež, ki ga je tokrat dobila EL. Glede na dejstvo, da pa so Zeleni, LIF in VGÖ na dvojezičnem območju slabo zasidrani, je previdno ocenjeno EL tokrat zgubila od četrtine do tretjine svojega volilnega telesa. Torej je iz dvojezičnega področja podprlo EL okoli 2000 volilcev. Porazno malo, če pomislimo na pomp, ki ga je zganjala EL in na denar, ki se porabil za ta volilni boj. Nemci temu pravijo: Außer Spesen nichts gewesen! -an

ZVEZA SLOVENSKIH ŽENA

vabi ob letošnjem prazniku
Dneva žena
na razstavo

»DEKLETA IN ŠOLA«

odprta je vsak torek, četrtek
in soboto od 18. do 20. ure,
ob sredah in sobotah pa od
9. do 12. ure.

Siceršnji obisk z vodstvom
po razstavi je treba najaviti
na Zvezo slovenskih žena,
tel. 0463/51 43 00-40

Izjave po volitvah

ANA BLATNIK (SPÖ)

Moja stranka je doživela hud udarec. Volilni izid pomeni jasen pomik na desno. Predsednik moje stranke dr. Ausserwinkler je skušal razviti koncept modernizacije dežele v smislu odprtosti, večjezičnosti in za to očitno ni dobil zadostne podpore.

Volilni rezultati kažejo, da je velik del dvojezičnih Korošcev podprl našo stranko, za kar se jim tudi prav iskreno zahvalju-

Kisel Zernatto in samozavesten Haider

jem. Zavedamo se, da prihodnji čas ne bo enostaven, vendar več kot tretjina volilcev nas ob-

vezuje, da se še naprej borimo za socialno, pravično, tolerantno in odprto družbo.

RAIMUND GRILC (ÖVP)

Pred volitvami sem dvomil o tem, da bodo socialdemokrati

zares zgubili prvo mesto v deželi.

Da bi tudi ljudska stranka zgubila, o tem ni nihče niti diskutiral.

Koroška ljudska stranka se je odločila, da Haiderja ne bo aktivno podprla in ne bo šla v koalicijo ne z FPÖ in tudi ne s SPÖ. Kljub temu iz mojega vidika politično ni več mogoče, da bi Haiderja preprečili.

Za slovensko narodno skupnost pričakujem, da bo Haider taktiziral in vsaj zaenkrat opustil vsak napad. Istočasno pa je pričakovati, da se bo vprašanje dvojezičnih otroških vrtcev in osnovnih šol zaostrojilo.

RUDI VOUK DEMO '99

MARJETA EINSPIELER KPA

Pokazalo se je, da je EL sicer držala svoje glasove, ni pa nam uspelo pridobivati, ostali partnerji volilnega združenja pa so močno izgubili.

Seveda je treba pričakovati v celotni koroški politiki premik na desno in še bolj nacionalno stran – ne samo zaradi Haiderja, tudi prve izjave znotraj SPÖ in ÖVP kažejo v to smer.

Pri teh volitvah kljub rezultatom v dvojezičnih občinah ni doživela poraz samo opcija samostojnega slovenskega volilnega gibanja, še dosti huje je bila poražena opcija integracije v večinske stranke.

Z rezultatom smo zelo zadovoljni. Predvsem zato, ker smo se šele tri mesece pred volitvami odločili za kandidaturu.

Glede na to, da deset let nismo kandidirali, si nismo pričakovali takšnega odmeva. Podvojili smo število glasov v primerjavi z državnoborskimi volitvami. V tem vidimo majhen, a viden uspeh, tudi v smislu prenove KPA, do katere je prišlo v zadnjih letih. V skladu z našim geslom »Upor je treba čutiti« se bomo trudili za upor proti demontaži socialnega sistema in nastopali proti nacionalizmu, prizadevali pa se bomo tudi za napredno kulturno politiko. 1354-krat hvala!

SAMOSTOJNI - ZDRUŽENI

PRIMERJAVA 1994-1999

Občina	1994				1994		1999			
	EL	LIF	VGÖ	Zeleni	skupaj	Demo '99	%	%	%	%
OKRAJ CELOVEC - DEŽELA										
Žrelec	47	1,1	90	2,1	21	0,5	40	0,9	198	4,6
Bistrica v Rožu	66	3,9	21	1,2	3	0,2	26	1,5	116	6,8
Borovlje	88	1,8	106	2,1	18	0,4	52	1,1	264	5,4
Grabštanj	6	0,4	29	1,7	2	0,1	13	0,8	50	3,0
Kotmara vas	60	3,4	46	2,6	10	0,6	25	1,4	141	8,0
Hodiše	29	2,0	41	2,9	7	0,5	25	1,9	102	7,3
Bilčovs	109	9,6	18	1,6	3	0,2	11	1,0	141	12,4
Štalenska gora	4	0,2	55	3,0	10	0,5	33	1,8	102	5,5
Žihpolje	23	2,0	37	3,3	5	0,4	21	1,9	86	7,6
Otok	0	0	27	3,5	3	0,4	12	1,6	42	5,5
Pokrče	3	0,2	41	2,4	9	0,5	18	1,1	71	4,2
Škofiče	37	2,9	29	2,3	2	0,1	11	0,8	79	6,1
Šmarjeta v Rožu	30	3,9	13	1,7	3	0,4	4	0,5	50	6,5
Dholica	2	0,2	27	2,3	5	0,4	7	0,6	41	3,5
Sele	144	27,5	1	0,2	1	0,2	2	0,3	148	28,2
OKRAJ BELJAK - DEŽELA										
Podklošter	49	1,2	88	2,1	7	0,2	56	1,3	200	4,8
Bistrica na Zilji	12	2,5	7	1,5	0	0	3	0,6	22	4,6
Bekštanj	157	3,1	133	2,7	11	0,2	58	1,2	359	7,2
Straja vas	18	3,4	13	2,5	3	0,6	9	1,7	43	8,2
Čajna	3	0,2	21	1,4	2	0,1	23	1,5	49	3,2
Rožek	43	4,1	10	0,9	2	0,2	10	1,0	65	6,2
Šentjakob	221	7,5	48	1,6	7	0,2	27	0,9	303	10,2
Vrba	56	1,1	118	2,3	53	1,0	89	1,8	316	6,2
Vernberk	7	0,3	71	2,6	7	0,3	29	1,1	114	4,3
OKRAJ VELIKOVEC										
Pliberk	357	14,5	25	1,0	3	0,1	32	1,3	417	16,9
Djekše	21	3,3	6	0,9	3	0,5	5	0,8	35	5,5
Dobrla vas	160	4,3	68	1,8	5	0,1	43	1,2	276	7,4
Železna Kapla	183	9,1	25	1,2	5	0,3	28	1,4	241	12,0
Bistrica/Pliberk	280	22,8	16	1,3	3	0,2	24	2,0	323	26,3
Galicija	62	5,4	10	0,9	1	0,1	11	1,0	84	7,4
Globasnica	236	23,1	13	1,3	1	0,1	13	1,3	263	25,8
Grebini	16	0,7	27	1,2	1	0,0	15	0,7	59	2,6
Suha	44	5,7	10	1,3	3	0,4	9	1,2	66	8,6
Ruda	18	1,7	11	1,0	1	0,1	11	1,1	41	3,9
Škocijan	187	7,0	55	2,0	5	0,2	33	1,2	280	10,4
Žitara vas	124	8,7	13	0,9	3	0,2	18	1,3	158	11,1
Velikovec	82	1,2	154	2,2	14	0,2	115	1,6	365	5,2
OKRAJI - VSE OBČINE										
Celovec - dežela	653	1,9	859	2,5	154	0,4	455	1,3	2.121	6,1
Celovec - mesto	174	0,3	2.059	3,7	419	0,8	1.188	2,2	3.840	7,0
Beljak - dežela	601	1,5	912	2,3	95	0,2	525	1,3	2.133	5,3
Beljak - mesto	46	0,1	1.058	3,1	134	0,4	744	2,2	1.982	5,8
Velikovec	1.770	6,4	433	1,6	48	0,2	357	1,3	2.608	9,5
KOROŠKA	3.324	0,9	8.958	2,6	1.249	0,4	5.540	1,6	19.071	5,5
									12.895	3,9

KOMENTAR

Dr. Marjan Sturm

Ne bom se spuščal v splošno ocenjevanje nedeljskih volitev, ker so to storili že vsi mediji. Iz mojega vidika bi rad ocenil volilno zadržanje koroških Slovencev.

Prvič je očitno, da se volilno zadržanje koroških Slovencev na deželni nivoju bistveno ne razlikuje od zadržanja večine.

To potrjujejo tudi rezultati, ki jih je dosegla Demokracija 99 na dvojezičnem ozemlju. Pred štirimi leti je EL dosegla 3324 glasov, tokrat znatno manj.

Tega rezultata si ni mogoče razlagati zgolj z glavnim kandidatom EL, temveč ustreza splošnemu trendu.

Na drugi strani je treba ugotoviti, da samostojne slovenske oziroma dvojezične občinske liste dosegajo nad 5000 glasov, kar ponovno dokazuje, da je bistvena razlika med občinskimi in deželnimi volitvami in da je popolnoma zgrešeno, da se občinske liste iztovetijo z deželno EL. Tretja ugotovitev pa je ta, da je rezul-

tat EL na dvojezičnem Koroškem toliko bolj stremujoč, če pomislimo, da je Narodni svet koroških Slovencev s svojim glasilom NT v celoti podprl volilno združenje Demokracija 99 in da je to politično opcijo na volilnem se-

Pluralnost je dejstvo

stanku EL podprl tudi predsednik slovenskega parlamenta dr. Janez Podobnik.

Toda škodoželjnost ni na mestu, kajti tudi ljudska in socialdemokratska stranka sta krepko izgubili. Ostane le ugotovitev, da so koroški Slovenci tudi tokrat po večini volili večinske stranke. Ljudje si pač jemljejo pravico do politične pluralnosti.

Izid volitev pa dejansko pomeni velik izziv za nas vse.

OB 8. MARCU – DNEVU ŽENA

Dve zgledni in množični prireditvi

Letošnje praznovanje dneva žena pa je vodilna koroško-slovenska ženska organizacija razširila z zelo zanimivo in uspešno razstavo »Dekleta in šola« v Kulturno-komunikacijskem centru (k & k) v Šentjanžu v Rožu. Ta je bila realizirana na osnovi zelo dobrega sodelovanja z Uradom za žensko politiko pri vladi R. Slovenije in ob

V zadnjih letih dajejo kulturni in tudi narodnopolitični utrip v marcu slovenske žene in ženske na Koroškem. Njihova organizacija vsako leto pripravi dobro organizirano proslavo in druženje žensk, skoraj vsako leto pa se lahko pohvali tudi s kako humanitarno akcijo, predvsem pa z rednimi seminarji na določeno narodnopolitično temo. Tudi v preteklem letu je bilo tako, ko so v Portorožu pripravile in izvedle seminar na temo dvojezične vzgoje.

Državna sekretarka Mihaela Logar

kreпки finančni podpora Urada R Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Dekleta in šola

Razstava je nastala na Ptuj v Sloveniji. Ob 95-letnici tamkajšnje šole Mladika jo je začela pripravljati sociologinja in arhivska svetovalka Tjaša Mrgole Jukič. Ko pa je ugotovila, da je ta šola bivša meščanska šola za dekleta, se je njen projekt zelo razširil in posegel v zelo zanimivo temo »dekleta in šola«. Odkritja so zelo zanimiva, v tem primeru pa segajo kar v rimsko obdobje mesta Petovija. O razstavi smo sicer v Slovenskem vestniku že podrobno pisali, kljub temu pa ne bo odveč reči, da je pravo odkritje in odgrnitev precej zamašene preteklosti izobraževanja deklet in žensk. Prav zaradi tega si jo je vredno ogledati, saj tudi po postavitveni plati predstavlja nekaj posebnega, za suhoparne razstave neobičajnega, posebnost pa je tudi avdio-vodič, preko katerega lahko obiskovalci v slovenščini, nemščini in angleščini zvedo glavne podatke o vsakem obdobju posebej.

Prejšnji petek je bilo v k & k centru v Šentjanžu ves dan živahno. Dopoldne so Milka Kokot, predsednica Zveze slovenskih žena, Trude Moschitz, poslovodkinja k & k centra, in avtorica razstave Tjaša Mrgole Jukič priredile tiskovno konferenco, na kateri smo izvedeli vse osnovne podatke, razprava pa je segla tudi na sedanjo situacijo žensk tako v Sloveniji kot tudi v Avstriji, na sociološke raziskave zaposlovanja in seveda tudi na možnosti ustvarjanja kariere žensk. Prav te ugotovitve so zelo zanimive in kažejo zgodovinsko kontinuiteto za postavljanje žensk tako v gospodarstvu kot tudi v družbi in politiki.

S tiskovne konference pred otvoritvijo razstave

Po razstavi je popeljala njena avtorica Tjaša Mrgole Jukič

»Dialog med prostitutko in njenim klientom« – Mojca Simonič in Ivica Knez

Duo Monika Olip in Rebeka Messner

Množična udeležba žensk in gostov pri Šoštarju v Globasnici

Podpreds. SSŽ Melita Reichmann

Večerne petkove otvoritve razstave se je udeležilo nadpovprečno veliko obiskovalcev. Dvorana centra je bila povsem zasedena. Zgledno so se vrstili pozdravni govori Milke Kokotove, v nemščini Trude Moschitz, Anna Moser, zadolžena za ženska vprašanja pri koroški deželni vladi je predstavila nezavidljiv položaj deklet in žensk na Koroškem, saj jih 46,7 odstotka zaključijo samo obvezno osnovno šolanje in le 4 odstotke pridobi visokošolsko izobrazbo.

Spregovorila je direktorica Urada za žensko politiko pri vladi R Slovenije Vera Kozmik, avtorica Tjaša Mrgole Jukič je zelo sproščeno predsta-

vila razstavo, odprla pa jo je državna sekretarka v Uradu za Slovence v zamejstvu in po svetu v zunanjem ministrstvu R Slovenije Mihaela Logar. Ta je med drugim dejala, da je razstava zelo zanimiva in poučna, da bo nekatera spoznanja uporabila tudi v odnosih s predstavniki slovenske narodne skupnosti na Koroškem in da se ženske v Sloveniji kljub drugačnemu videzu nikoli niso odrekale praznovanju in vsebini mednarodnega ženskega praznika.

Kulturni prispevek k razstavi je tokrat prispevala Drama Slovenskega narodnega gledališča v Mariboru z uprizoritvijo Dialoga med prostitutko in njenim klientom italijanske avtorice

ce Dacie Maraini. Morda je bila za kakega gledalca/ko res nekoliko šokantna, a zarezala je v pogosto zatajeno resnico odnosov moških do žensk, tokrat na ekstremnem primeru prostitutke. Dialog sta pod režijskim vodstvom Sama Strelca izvrstno zaigrala Mojca Simonič in Ivica Knez.

Proslava in druženje v Globasnici

Na sam dan dneva žena, v ponedeljek, 8. marca, pa so se v gostilni Šoštar v Globasnici srečale številne slovenske žene. Dvorana je bila povsem polna. Pripravile so lep kulturni program, v katerem sta nastopili duo na flavti in kitari Monika

Olip in Rebeka Messner ter glasbena skupina VOX. Obe skupini sta zelo lepo uokvirili to prireditev.

Po uvodnem pozdravu predsednice Milke Kokot je spregovorila podpredsednica Zveze slovenskih žena Melita Reichmann. Opozorila je na dolžnosti žena in mater za ohranjanje slovenskega jezika v družinah, za kar jim bodo otroci v prihodnosti zelo hvaležni, saj gre celotni trend v to smer. Nadalje je opozorila tudi na druge zasluge slovenskih žena in mater, predvsem pri negovanju starejših ob ohranjanju celostnih družin.

Zelo lepo so Zvezi slovenskih žena čestitali tudi generalni konzul R. Slovenije v Celovcu Jože Jeraj, predstavnica ženskega gibanja iz Slovenije, nekdanja ministrica Rina Klinar, predsednik ZSO Marjan Sturm, ter predsednik Zveze koroških partizanov Peter Kuchar. Ta je predvsem poudaril njihovo pomembno vlogo v času narodnega odpora, brez katere borci za svobodo ne bi mogli preživeti.

Srečanje, ki je bilo že nekač v senci letošnje najbolj izpostavljene dejavnosti ZSZ, razstave v Šentjanžu, se je v poznejših popoldanskih urah zaključilo z družabnim srečanjem.

Jože Rovšek

V sedemdesetih letih je Eva Brenner delala kot scenografka in asistentka v Nemčiji in Švici. Čeprav so tedaj bili komadi zelo napredni in so gledališča, kjer je delala, vodili veliki režiserji, je bila kmalu razočarana. Navezala je stike z eksperimentalnimi gledališčniki iz ZDA in tako spoznala čisto drugačno gledališče. Nato je 15 let bivala v Ameriki in tam študirala eksperimentalno gledališče. Šele v ZDA ji je uspelo priti do režije. Drugače kot v nemških gledališčih se je tam lahko tudi zgleđovala ob ženskah, ki so režirale v večjih hišah. Sredi devetdesetih let se je vrnila v Avstrijo.

Na Dunaju zdaj vodiš projektno gledališče STUDIO. Zakaj si se zapisala ravno tej gledališki zvrsti?

Pravzaprav zaradi izkušenj z velikimi gledališči. Opazila sem, da ženske zelo težko dosežejo odgovornejše položaje. Na področju režije je delež žensk po mojem še vedno dokaj skromen. Pomalem se to spreminja. Nekaj mlajših režiserk je, toda rekla bi, da je gledališče izrazito moška, hirarhična, deloma srednjeveško organizirana ustanova.

Eksperimentalno gledališče pomeni torej možnost pobega iz te hirarhije?

To je ena oblika, politična. Zato tudi ni slučajno, da mnogo žensk dela v eksperimentalnem in v plesnem gledališču. Tam ni tiste stoletja dolge okostenele tradicije. Druga oblika pa je estetska, ker se tam preskušajo tudi drugi estetski modeli, ki so ženskam bolj odprti. Sploh, če si ogledamo ženske komade – torej tudi »oblaki. dom.« –, ženskam svobodnejše, asociativne oblike bolj ustrezajo.

Kako je prišlo do uresničitve te produkcije v Mestnem gledališču? Ali je pobuda prišla s strani vodstva?

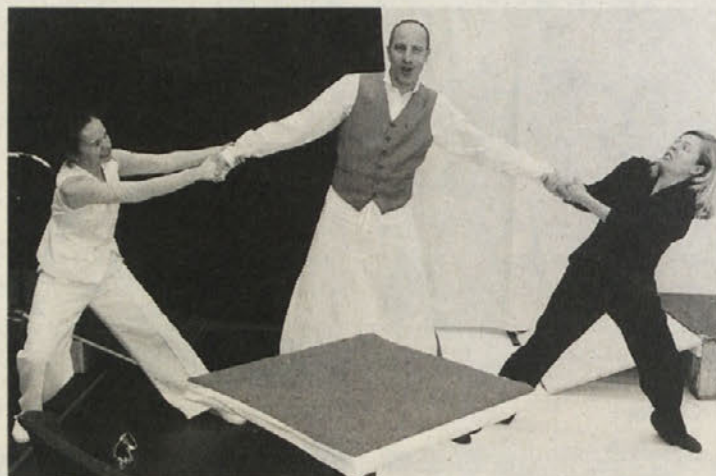
Govorila sem z intendantom Pfliegerom in mu predlagala več stvari. Videl je posnetek produkcije v WUK na Dunaju iz leta 1994, ko sem tudi režirala »wolken. heim.«. Z eno igralko, muzikantom in moškim v stranski vlogi. Ugajalo mu je in hotel je Jelinekovo imeti v hiši. K temu je še prišlo, da Jelinekovo poznam in sem se z njenimi besedili dolgo ukvarjala in da je intendant želel, da ima tu neko eksperimentalno delo. Bil je njegov predlog to postaviti na oder v nemščini in slovenščini. Toda, resnici na ljubo, predlagal je dva večera. Tedaj sem takoj rekla, ne, to se mi zdi napak. Intuitivno, čeprav slovenske problematike nisem prav poznala. Tudi Jelinekova je s tem soglašala. Rekla je, ja, odlično, toda če že, potem skupno in ne porivati manjšino tako rekoč na poseben večer.

Na odru bomo slišali dva jezika hkrati, nemščino in slovenščino. Dva jezika, ki si na Koroškem stojita nasproti v posebnem zgod-

MESTNO GLEDALIŠČE

Dva jezika – en oder

13. marca bo v Mestnem gledališču v Celovcu premiera komada »wolken. heim. / oblaki. dom.« avstrijske pisateljice Elfriede Jelinek. To je prva produkcija v kletnem »studiju« Mestnega gledališča. Besedilo se opira na frazerstvo in nasilnost nemškega nacionalizma, ki mu v celovski uprizoritvi nemo sledi ali pa tudi ugovarja (koroška) slovenska inačica. Z režiserko Evo Brenner se je pogovarjal *Andrej Leben*.

Veronika Drolc, Marjan Sticker in Evelyn Fuchs: Na čigavi strani človek stoji?

vinskem kontekstu. Kako si s tem ravnala in kaj so bile vodilne misli?

Od začetka mi je bilo jasno, da gre za jezik oblasti, saj je tudi igralka Nemka. In da na vsak način, četudi bodo govorjeni na drugi, slovenski strani isti teksti, ne more iti za to. Da to mora biti zrcalo, odmev ali celo subverzija. Ampak, kako se bo vse to razvilo, je bilo po prvih pogovorih odprto.

Šele pozneje, v razgovorih z dramaturginjo in s tem, da sem vse bolj spoznavala to živo obmejno problematiko, se je izcimilo, katera besedila so lahko le nemška in katera tudi slovenska. V pogovorih z Majo Haderlap in Veroniko Drolc je postajalo jasno, da Slovenci določene teme dobro razumejo, recimo nacionalno identiteto, mit žrtvovanja, patos, tudi domovinsko miselnost, navezanost na grudo, na gore in gozdove, da so teme, ki jih je mogoče prevesti. In Maja je brž izpostavila, da Slovenci drugih tem kot kolonizacija ali imperializem ne poznajo. Ne v zgodovini ne v kulturi ne v pesništvu. To mi je bilo novo. Tako smo dodelali, kaj se lahko govori v nemščini, kaj v slovenščini. Pri tem so igralci imeli tehtno besedo. Če si na primer ogledam telesne slike, recimo Kristusa in določene hlapčevske podobe, pa seveda tudi upor, ki je bil že v prvih improvizacijah močno prisoten.

Dobro sem seznanjena s temo hegemonistične kulture in manjšinske kulture, predvsem zaradi izkušenj v Ameriki. Ampak, kako se manifestira tu, mi je bilo povsem novo. Čeprav se to dogaja sredi Avstrije in zadeva mnogo ljudi in je konflikt nerešen. Mi na Dunaju pa v bistvu o tem nič ne vemo.

Kako so igralci sprejeli izziv, da je treba ta konflikt, ki na eni strani obstoja realno, upodobiti na odru?

Mislím, da zelo igrivo in profesionalno. Nikoli nisem imela občutka, da bi bilo sporno, kako kdo kaj govori ali kako naj se to krha. Dva tedna smo samo improvizirali. Vsi prizori, vsi elementi so nastali v teh tematskih improvizacijah. In imela sem občutek, da vsak prispeva svoje na podlagi svojega porekla, svoje identitete in svojih kulturnih slik. In kar je bilo zelo zanimivo, Marjan Sticker je kot koroški Slovenec zelo organično v bistvenih konfliktnih prizorih zavzel položaj koroških Slovencev. To je tudi pogosto tematiziral po vajah, da

so koroški Slovenci zatirani, da živijo odmaknjeno in da se to občasno kruši. Potem so boji, demonstracije, ampak pravzaprav se čim prej umaknejo in poskušajo z avstrijsko-nemško večino mirno izhajati. In kljub temu čutiš, predvsem pri zavednih koroških Slovencih, to nenaklonjenost, to sovraštvo, to ranljivost. Koroška mi ugaja. Ne samo, ker je zrak boljši kot na Dunaju in je hrana dobra in so ljudje zelo prijazni, ampak predvsem zato, ker obstaja tu ta nerešena problematika.

Mišliš, da na Koroškem s tem delom lahko kaj premakneš?

Ja, mislim da že. Absolutno. Ne morem točno povedati, kaj to je, toda od vsega začetka sem čutila v gledališču, v kantini – saj dela tu veliko koroških Slovencev – to je aktualno. Nekdo se bo vsekakor razburil, ne zato, ker je to tema preteklosti, temveč ker je to tema sedanjosti.

Kako naj publika reagira na ta komad?

Stališče naj zavzame. Bodisi vsak pri sebi, bodisi v poznejših pogovorih s prijatelji. Mogoče bodo govorili o vsebini tega komada najpomembnejše živeče avstrijske ali celo evropske avtorice, ki bo prišla tudi na premiero. Tudi avtorica. S svojim tekstom je postavila jasno provoka-

cijo. Hotela je povedati, da je nemškonacionalno mišljenje prisotno, da živi. Niti v šolah, kjer učijo taka besedila, ne posredujejo, kaj je iz te miselnosti nastalo in kako so ta jezik zlorabili. Menim, da je tekst povsod aktualen. Tu na Koroškem pa še posebej. Ker, če slišiš govore tukajšnjih politikov in pomisliš, koliko odstotkov bo kak Haider tukaj dobil, in če vidiš volilni material, kjer piše »Koroška voda Korošcem« in »Rabimo življenjski prostor« – to je prav iz komada – potem ugotavljaš, da to ni nekakšna osedlina kot na Dunaju, temveč vsakdanja govorica. Na Dunaju se tega sremujejo, tukaj nikogar ni sram. Nasprotno, ljudje to očitno ponosno napišejo na svoje volilne plakate.

Mislím, da se bo publika, ko to vidi, spraševala, kje stojim v tem konfliktu. Ali sem za molk, ali za prilaganje, ali sem nekdo, ki odkrito pove svoje mnenje? Ali sem samo kak čredar, ki govori eno in voli drugo? Kdo sem pravzaprav? In s tako polarizacijo bi že veliko dosegli.

Tudi ko gledalci pridejo v prostor, ki je črno-bel, se morajo odločiti. In kdaj bodo razumeli, hopla, to ima poseben pomen. Mogoče bo kdo vstal in se presedel. Zelo zanimivo bo, kaj se bo zgodilo. A morda gledališče precenjujem.

To pomeni, da predstava meri predvsem na nemško publiko?

Ja. Slovensko občinstvo naj bi morda v tem, da bo to v Mestnem gledališču, videlo neko podkrepitev. Naj to občuti kot roko, ki pove, da je v tem gledališču – saj živite tu in plačujete davke – prostor za vas. In to ne kot žrtve, kot folklorno zlorabljeni na nekem prijetnem slovenskem večeru, temveč v razpravi, ki je intelektualno in umetniško na nivoju. Bilo bi čudovito, če bi ljudje prišli in to lahko gledali kot svoje, če bi vstali in z Marjanom Stickrom zapeli pesem upora.

Hvala za pogovor!

AKTUALNA KNJIGA

O gledališču, režiserjih, igralcih in občinstvu

Vse do francoske revolucije so v Franciji pokopavali igralce zunaj pokopališkega zidu med hudodelci, berači in samomorilci. Tako pohujšljivo in nespodobno je bilo njihovo početje v očeh vladajoče družbe. Igralka, pisateljica in režiserka Draga Ahačič v svoji knjigi »Gledališče besede«, torej o dramskem gledališču, spretno povezuje zgodovino te umetniške panoge z vprašanji sodobnega gledališča. Drugače kot večina razprav o gledališču, ki se omejujejo na pretres dramskih besedil, se Ahačičeva posveča problemu dramskih uprizoritev. Pri tem ne prikriva svojih pomislekov glede samovoljnosti nekaterih avantgardnih avtorskih režiserjev in režijskih šol in da jasno prednost

takemu gledališču, ki išče uprizoritvene rešitve v skladu z dramskim tekstom.

Ob razvoju, ali bolje emancipaciji režiserstva, ki ga kritično osvetljuje, razpravlja Ahačičeva izčrpno o praktičnem delu z dramskim besedilom samim, o možnih režijskih posegih vanj in o igralski govorici, pri čemer prelaga konkretne možnosti realizacije. Svoje upravičeno mesto ima tudi poglavje o povezavah gledališča z občinstvom, o vzgoji publike, tja do kolektivnega oblikovanja gledaliških tekstov.

Čeprav razprava zajema iz svetovnega in seveda slovenskega gledališča, nudi nemara tudi amaterskim igralcem in režiserjem marsikatero zanimivost in pobudo. Knjiga bo

prav gotovo dobrodošla vsem gledališčnikom. Nenezadnje je kljub specifičnosti teme tudi prijetno branje in je napisana v odličnem slogu.

Nekoliko vprašljiv je le sklep Ahačičeve, ko govori o nalogi dramskega gledališča: – biti »oblika moralne in umetniške vzgoje nekega naroda« in hkrati »s svojo jezikovno opredeljenostjo nacionalna umetnost par excellence«. Saj je dandanes vse manj mogoče istovetiti nacionalnost z enim samim jezikom. Vrhunsko gledališče menda ne bo samo zajamčen privilegij vladajoče jezikovne večine znotraj neke nacije.

A. L.

Draga Ahačič: Gledališče besede. Ljubljana, Cankarjeva založba, 1998, 408 str.

JUBILEJ V ŽVABEKU

Prepevanje kot terapija

Kar nekaj domačih zborov iz spodnje Podjune je preteklo soboto v gostilni Hafner, v Gornji vasi, oblikovalo kulturni večer v čast dvajsetletnice obstoja Pevsko-instrumentalne skupine (PIS), ki je med koncertom predstavila tudi prvo zgoščenko z naslovom »To je naša pesem«.

S šopkom domačih pesmi so pevke jubilejke s svojo vodi-

so dekleta iz Vidre vasi z zborovodkinjo Traudi Rudolf in »Oktet Suha«. Posebno doživetje pa je bil nastop Friedberta Kerschbaumerja, ki je poslušalce popeljal v čarni svet panove piščali. Z nastopom je izrazil svojo povezanost in dolgoletno prijateljstvo do jubilejke.

Bertej Logar in Danilo Katz pa sta v obeh deželni jezikih povezala posamezne točke bo-

Gerhard Visotschnig, mestni sv. Fric Kumer, ravnatelj so-sednjih šol in drugi.

Voditeljica zbora Rozina Katz-Logar je za Slovenski vestnik povedala: »Leta 1978 sem na predlog nekaterih mojih učenk ustanovila otroški zbor v Žvabeku. Prvič smo nastopili leta 1979 v Globasnici na srečanju mladinskih zborov. Tako se je pričela naša dvajset-

Prepevanje sprosti ...

teljico Rozino Katz-Logar veselo, prijazno in ubrano zapele v pozdrav številni, pretežno mladi publiki. Z vencem pesmi je nadaljevala in navdušila pev-ska skupina »Mlada Podjuna«, ki jo vodi Vera Sadjak. Sledila

gatega sporeda in na hudomušen način prikazala začetek, razvoj, viške in krize te pevsko-instrumentalne skupine.

Kulturne prireditve so se udeležili nekateri častni gostje, med njimi župan občine Suha

Veseli obrazi ob petju

Rozina Katz-Logar

letna pot. Ob začetku sem imela do 25 otrok. Otroci pa so po malem doraščali in se razvijali v mladinski zbor. V teku teh dveh desetletij smo zelo uspešno in srečno delovali. Prebred-le smo nekaj kriz, ki so nastale predvsem zaradi nosečnosti ne-katerih pevke in ob prerani smrti moje matere. Ob tem tragičnem dogodku so mi bile pevke velika opora. Prepevale smo in še bomo prepevale pesmi, ki smo jih same izbrale in katere radi pojemo. Najlepše doživetje pri mojem delu je skupno petje, razumevanje in nepretrgano pri-jateljstvo med nami. Nekatere pevke še danes sodelujejo pri zboru. Skupina ima danes soliden nivo. Skoraj vse pevke imajo otroke, ki govorijo tudi slovensko in obiskujejo slovensko gimnazijo. To je za nas zelo pomemben faktor.«

Mirko Štukelj

KANALSKA DOLINA

Prireditev ob Dnevu slovenske kulture

V petek, 26. 2. 1999, je Slovensko kulturno središče Planika v Kanalski dolini priredilo že tradicionalno proslavo Dneva slovenske kulture, šesto po vrsti. Večerna prireditev, ki je potekala v Beneški palači v Naborjetu in je trajala poldrugo uro, je bila posvečena slovenskemu romantičnemu pesniku in Prešernovemu sodobniku Jovanu Veselu Koseskemu. V kratkem referatu je njegovo delo in

pesniški projekt predstavil mladi slovenski pesnik in umetnostni zgodovinar Miklavž Komelj, ki je tudi recitiral izbrane poezije Koseskega.

Drugo središče večera so bili kot po navadi otroci, slušatelji tečajev slovenščine v okviru SKS Planika, ki so recitali izbrane ljudske ljubezenske pesmi iz etnografskega zbornika Karla Štreklja z začetka našega stoletja. Izbor je bil naravnat na tematike in motive, ki jih je rabil tudi Prešeren v svojih poezijah.

Letošnji glasbeni gostje so bili člani moškega okteta Žirovnica, ki so prireditev sklenili z miloglasno uglasbitvijo Prešernove Strunam. Celotno prireditev je posnela RAI 3 – slovenski program. Prireditve

se je udeležil tudi mag. Marjan Schiffrer, poslanec Državnega zbora R Slovenije in predsednik Komisije za Slovence po svetu in v zamejstvu v slovenskem parlamentu, ki je navzoče tudi na kratko pozdravil. Med gosti je bil tudi tržaški slovenski vicekonzul gospod Zorko Pelikan. V imenu lokalnih občinskih oblasti pa je zbrane pozdravil Renato Carlan-toni, odbornik za kulturo pri občini Trbiž. Predsednik SKS Planika Rudi Bartaloth je uvo-domo tudi prebral več toplih pozdravnih pisem, med drugim pismi prof. dr. Petra Venclja, bivšega državnega sekretarja v Ministrstvu za zunanje zadeve R Slovenije, in gospoda Sergia Faleschinija, predsednika lokalne Gorske skupnosti.

MESEC SLOVENSKE KULTURE V BRUSLJU

Kvaliteta ter samozavestno sooblikovanje v Evropi

Tako bi lahko poimenovali vrsto prireditev, ki jih prirejam v mesecu marcu v Bruslju v gravitacijskem okviru evropskih ustanov. Namen tega je, da se predstavimo in da se s tem vključimo v evropski diskurz, svoje prispevamo in ga tako tudi sooblikujemo. Posebnost pa je, da to ne dela le neka »visoka« elitarna kultura, ampak da k temu medsebojnem oplojevanju v Evropi samozavestno in legitimno prispeva tudi naša tradicionalna izredno bogata prosveta, ki ji je le težko najti enake v Evropi. Na sploh pa smo koroški Slovenci močno zastopani.

Prva prireditev je razstava »V zadnji minuti«, kjer razstavlja trinajst mladih slovenskih umetnikov, slikarji in grafiki iz Slovenije. Otvoritev je bila v ponedeljek, 8. marca, na dan žena. Prireditev je organizirala TAIEX, služba Evropske komisije za tehnično podporo in izmenjavo informacij (SPII) v okviru predpristopnih priprav držav kandidat. Njena naloga je sicer predvsem podpora v pristopnih prizadevanjih in usklajevanje zakonodaje, vendar nudi vsem državam kandidatkam kot simboličen znak dobre volje tudi možnost, da predstavijo svojo sodobno umetnost. Slovenija pa lahko sedaj, ko je pridružit-

veni sporazum formalno veljaven, tudi koristi možnosti kulturnega sodelovanja. V bodoči zvezi petindvajsetih držav pa bodo vsi nekako manjšina. Kulturna izmenjava je torej pozitiven inštrument širjenja zavesti o odgovornosti za aktivno in samozavestno sooblikovanje integracijskih procesov.

Nadaljnje prireditve meseca slovenske kulture v Bruslju pa imajo močni koroški deleži. Šestnajstega se začnejo »Interakcije«, to je multimedialna razstava umetnosti avstrijskih Slovencev kot prispevek k evropski integraciji (slikarstvo, film, video, glasba, kiparstvo, znanost, vino & domače dobrate), ki bodo trajale kar skoraj tri tedne.

Poleg umetnosti slikarja, kiparja in video-umetnika Nika Sturma, bodo predstavljeni: dvojna zgoščenka (CD) zbora Rož »Pesem upanja« ter »Ponižani in razžaljeni«, kongenialna tvorba najvišje evropskega kvalitete, ki se lahko ponosno postavi v evropske žaromete, mnogokratno, visoko nagradni film »Bo bilo« Mihe Dolinška ter dijakov slovenske gimnazije, nadalje novejši nemški prevodi Ivana Cankarja, in zlasti tisti, ki opisujejo Dunaj in ki so izšli pri založbi Drava, ter imenitni uspehi dunajske slovenistike, Slovenskega znanstvenega inštituta ter etnološkega inštituta Urban Jarnik. Knjižne police naših založb Drava, Mohorjeva in Wieser pa bodo dale gostom možnost, da lahko nadaljujejo svoje spoznavanje slovenskih kulturnih dosežkov.

Bojan-Ilija Šturm-Šnabl, asistent v Evropskem parlamentu

ŠOŠTANJ – NEKULTURNO DEJANJE

Poškodovan spomenik Karlu Destovniku-Kajuhu

Ja, Kajuhov spomenik v Šoštanju je tokrat že tretjič poškodovan – na njem je nekdo zdaj odlomil tri prste na levi roki. Od poškodbe je minilo že kar nekaj časa, pred dnevi pa smo obeležili 55-letnico smrti našega partizanskega pesnika Kajuha.

Kakorkoli že, resnično se sprašujem, kje pa so zdaj še živši člani Zveze borcev NOV, ali pa v tem kraju ni več žive duše in ne zlasti kulturnih delavcev, ki bi se opogumili in dali spomenik popraviti?

Spomenik Kajuhu je delo akademskega kiparja Marjana Keršiča Belača. Šoštanjčani so ga postavili pod vodstvom nam vsem znanega kulturnega delavca Viktorja Kojca leta 1970.

V Šoštanju se tudi osnovna šola imenuje po Karlu Destov-

niku-Kajuhu in kot vse kaže, so tudi tamkajšnji učitelji pozabili na svojega rojaka, rojenega 1922. leta v Šoštanju, študenta in pesnika ter narodnega heroja, ki je padel 22. februarja 1944. leta v Zavodnjah nad Šoštanjem, star komaj 22 let.

In ko so že Šoštanjčani tako lahko pozabili na spomenik, se njihovi otroci še učijo na pamet kako od Kajuhovih pesmi.

Lojze Ojsteršek

PRIREDITVE

ČETRTEK, 11. 3.

- 19.00 ŠENTJANŽ V ROŽU, k & k – SPZ
Prezentacija »Webside in internet« za slovenska društva
- ŠENTJAKOB V ROŽU,
v Regionalnem centru – ZSI
- 19.30 Priče časa pripovedujejo
o izseljenstvu Slovencev

PETEK, 12. 3.

- LEDINCE, ljudska šola –
SPD Jeka-Baško-jezero
- 9.30 Lutkovna predstava »Muca Copatarica«. Gostuje: Navihanci iz Celovca; ponovitev ob 10.30.
- ZMOTIČE, pri Prangerju –
SPD Dobrač
- 18.30 Občni zbor. Ob 20.00 predstavitve zgoščenke »Dobrač« na Brnci

SOBOTA, 13. 3.

- CELOVEC, Mohorjeva ljudska šola
8.00 Velikonočni bazar
- TINJE, v domu – Sodalitas
- 9.00 mag. Evelyn Sickl: »Neomejene možnosti slikanja na svilo«
- LEDINCE, v kulturnem domu –
SPD Jeka-Baško-jezero
- 18.30 Občni zbor. Ob 20.00 otvoritev razstave »Domačih samoukov«: Krista in Alfred Kircher, Franc Rasinger, Aloisia Müller, Johannes Koschu
- BOROVLE, pri Cingelcu na Trati –
SPD Borovlje
- 19.00 Gled. predstava »Samomorilec«
Nastopa: igral. skupina SPD Dobrač
- OBIRSKO, pri Kovaču –
SPD Valentin Polanšek
- 19.30 32. Pevsko srečanje »Od Pliberka do Traberka« – Vokalni kvintet »Ajda«, MoPZ »Foltey Hartmann«, Mešani komorni zbor »Carinthia cantat«, MoPZ »Vres«, MoPZ »Valentin Polanšek«
- GLOBALNICA, avla ljudske šole –
27. Globaški kulturni teden
- 20.00 Koncert »Argentina 98« –
Otroški zbor Živ-žav, MePZ PD Sele, člani ansambla Drava

NEDELJA, 14. 3.

- TRBIŽ, kulturni center v Trbižu
- 14.30 Primorska in Koroška poje –
MePZ Podjuna, MoPZ Jeka-Baško-jezero, MePZ Štandraž pri Gorici, MePZ Danica
- GLOBALNICA, v Posojilnici –
27. Globaški kulturni teden
- 15.00 Odprtje razstave Bogdana Borčiča

PONEDELJEK, 15. 3.

- LOČE, taverna »Paco«
- 19.00 Predavanje z dia-pozitivi: Južna Afrika. Predava: Ulrike Genrich (v nemščini)
- ROŽEK, lj. šola – KD P. Markovič
- 20.00 Predavanje: Rakasta obolenja. Predava: dr. Dušan Schlapper

SREDA, 17. 3.

- ŠENTJANŽ V ROŽU, k & k – k & k
- 20.00 Okrogla miza »Kako sem uspel/a narediti kariero«.

ČETRTEK, 18. 3.

- ŠKOFIČE, društvena soba nad Posojilnico – SPD Edinost
- 19.00 Gregi Kristof – Skupinski ples (za stare in mlade)
- GLOBALNICA, gostilna Šoštar –
27. Globaški kulturni teden
- 20.00 Dr. Peter Smolnig:
»Homeopatska apoteka«

27. GLOBAŠKI KULTURNI TEDEN

Sobota, 13. 3. 1999, 20.00

■ avla ljudske šole
Koncert: »Argentina 98«
sodelujejo: Otroški zbor Živ-žav,
Mešani pevski zbor PD Sele,
člani ansambla Drava

Nedelja, 14. 3. 1999, 15.00

■ Posojilnica-Bank Globasnica
Odprtje razstave Bogdana Borčiča
(mag. Michael Vavti, saksofon)

Četrtek, 18. 3. 1999, 20.00

■ gostilna Šoštar
»Homöopathische Hausapotheke«
Predava: dr. Peter Smolnig,
praktični zdravnik z Žitare vasi

Ponedeljek, 22. 3. 1999, 20.00

■ gostilna Hudl
»Kulturnozgodovinski pomen gore sv. Heme za našo regijo in za praksičansko arheologijo Evrope«
Predava: univ. prof. dr. Franz Glaser

Petek, 26. 3. 1999, 20.00

■ gasilski dom Šteben
Diapredavanje »Avstralija«
Predava: Dietmar Malle

Sobota, 27. 3. 1999, 14.30

■ ljudska šola
»Skrinjica želja« (Stan Vilar)
Otroški popoldan

Sobota, 27. 3. 1999, 20.00

■ farna dvorana Globasnica
Igra »Trije vaški svetniki«
Režija: Peter Militarov
Nastopa: Oder treh herojev Pirmiče

Nedelja, 28. 3. 1999, 19.00

■ pred cerkvijo sv. Heme
Zaključek
27. Globaškega kulturnega tedna –
Blagoslovitev rožalskega križa
Sodelujeta:
MoPZ Franc Leder Lesičjak,
Manfred Rischner, trobenta

Vaš partner za transport + turizem

SIENČNIK

15.–18. 4. 99

MEDJUGORJE šil. 1.950.–
vklj. 3 x polpenzion

24.–29. 4. 99

M. EINSIEDELN in LURD šil. 5.170.–
vklj. 5 x polpenzion

09. 5. 1999

MATERINSKI DAN šil. 350.–
vklj. kosilo

13.–16. 5. 99

ODDIH V UMAGU šil. 1.160.–
vklj. 3 x polpenzion

03.–06. 6. 99

ODDIH V POREČU šil. 1.690.–
vklj. 3 x polpenzion

12.–24. 7. 99

NORDKAP šil. 15.480.–
glej det. program

9141 DOBRILA VAS
Telefon 04236/2010-12 • Fax 2010-11

PRAZNUJEJO! Marta Karničar z Obirskega – 50. rojstni dan; Ani in Karli Zollner z Baškega jezera – osebni praznik; Daniela Do-ujak z Obirskega – rojstni dan; Marija in Franc Kristan z Bistrice pri Pliberku – 40-letnico. Jozi Wrolich iz Loč – rojstni dan; Josefine Ogris iz Drabunaž – 50. rojstni dan; Ivan Živkovič iz Kotmare vasi – 75. rojstni dan; Janez Milač z Blata – rojstni dan; Francka Košutnik iz Libuč – rojstni dan; Janez Smrečnik iz Globasnice – rojstni dan; Pepa Kral z Bistrice pri Pliberku – rojstni dan; Jože Kropivnik iz Rut – rojstni dan; Gretka Božič iz Večne vasi – rojstni dan; Pepi Dovjak iz Sel – 55. rojstni dan; Marica Komar iz Pliberka – 30. rojstni dan; Sabina Sadjak iz Male vasi – 30. rojstni dan; Jerca Verdel z Bele pri Galiciji – 74. rojstni dan; Rozalija Woschitz iz Verovc na Radišah – 70. rojstni dan; Marija Kollmann v Horcah – 75. rojstni dan; Gertrud Hirm iz Šentradegunda – 94. rojstni dan; Albin Suppan z Zgornjega Kota – 40. rojstni dan; Martina Starz iz Mokrij – 60. rojstni dan; Lenči Olip in Pepi Oraže iz Sel – rojstni dan; Ljudmila Sienčnik iz Dobrle vasi – rojstni dan; Jožefina Planegger iz Podju-

ZVEZA SLOVENSKIH IZSELJENCEV
vabi na večere z naslovom

»Priče časa pripovedujejo
o preganjanju koroških Slovencev«

- 11. marca 1999 ob 19.30 uri v Regionalnem centru v Šentjakobu v Rožu
- 28. marca 1999 ob 19. uri v dvorani Posojilnice-Bank Pliberk
- 17. aprila 1999 ob 20. uri v k&k centru v Šentjanžu v Rožu

Nekdanji izseljenci bodo obujali spomine na čase preganstva v dobi nacističnega nasilja. Takratnih dogodkov ne smemo pozabiti, zato prisluhnimo tistim našim rojakom, ki so jih doživeli na lastni koži. Na večere s pričami časa vse, še posebej pa mladino, prisrčno vabimo!

»Mali ljudje na veliki poti«

V decembru preteklega leta je izšla druga izdaja spominov koroškega partizana in aktivista Lipeja Kolenika »Mali ljudje na veliki poti«. Tudi ponatis je omogočila in založila Slovenska prosvetna zveza v Celovcu. Vse zainteresirane obveščamo, da knjigo lahko naročijo pri Slovenski prosvetni zvezi, Tarviser Str. 16, 9020 Klagenfurt/Celovec ali po telefonu 0463/514300/20-22.

SLOVENSKI VESTNIK
čestita!

ne – rojstni dan; Jožef Kari-celj s Polane – rojstni dan; Marko Marko s Horc – rojstni dan; Nanči Baumgartner, Johana Koren Pepi Mikl in Lojze Baumgartner iz Šentjakoba – rojstni dan; Jože Pasterk iz Kokij – 64. rojstni dan; sestra Karmela Kelih iz Šentpetra pri Šentjakobu – 60. rojstni dan; Valentin Dovjak s Plaznice – osebni praznik; dr. Maja Haderlap iz Celovca – rojstni dan; dipl. inž. Feliks Wieser iz Celovca – rojstni dan

Slovenski vestnik – usmerjenost lista
seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim poudarkom na narodnopolitičnem interesu.

tel. 0463/514300-0 • faks -71

ODGOVORNI UREDNIKI
Jože Rovšek (-30) kultura, slovensko zamejstvo
Sonja Wakounig (-34) politika, manjšinska družba
Tajništvo Urška Brumnik (-14)
Naročniška služba Milka Kokot (-40)
Prireditve Andrea Metschina (-22)

IZDAJATELJ IN ZALOŽNIK
Zveza slovenskih organizacij na Koroškem
TISK
Založniška in tiskarska družba z o. j. DRAVA
tel. 0463/50566
VSI
Tarviser Straže 16, A-9020 Klagenfurt/Celovec

RADIO KOROŠKA

SLOVENSKE ODDAJE

ČETRTEK, 11. 3.

- 18.10 Rož – Podjuna – Žilja

PETEK, 12. 3.

- 18.10 Utrip kulture

SOBOTA, 13. 3.

- 18.10 Od pesmi do pesmi – od srca do srca

NEDELJA, 14. 3.

- 6.08 Dobro jutro, Koroška / Guten Morgen, Kärnten! Duhovna misel (mag. K. Einspieler)
- 18.10 Dogodki in odmevi

PONEDELJEK, 15. 3.

- 18.10 Kratak stik

TOREK, 16. 3.

- 18.10 Otroška oddaja

SREDA, 17. 3.

- 18.10 Glasbena mavrica
21.04 Srednjeevropski obzornik

DOBER DAN, KOROŠKA

NEDELJA, 14. 3.

- 13.30 ORF 2
Po deželnozborskih volitvah: nič ni ostalo pri starem? • Knjižne zbirke, krajevne monografije in etnološke monografske študije slovenskega narodopisnega inštituta »Urban Jarnik« za strokovno in širšo javnost • 21. zimski pohod »Arihova peč« v spomin na padle borce in ob 50-letnici SSZ • »Oblaki. Dom.« – v dveh jezikih v celovškem mestnem gledališču • Kaj takega: v postu še posebno teknejo »polenta in žganki«

PONEDELJEK, 15. 3.

- 2.45 ORF 2 (Ponovitev)
16.30 TV SLO1 (Ponovitev)

RADIO KOROTAN

OKVIRNI PROGRAM

- 6.00 Dobro jutro, sonce
8.00 Domače viže in zborovska glasba
8.30 Živa
14.00 V taberni
16.00 Od štirih do šestih – informacije o dnevnih dogodkih.

NEDELJA, 14. 3.

- 8.00 Zajtrk s profilom – gost rektor doma Sodalitas Jože Kopeinigtinjski.

RADIO AGORA

OKVIRNI PROGRAM

OD PONEDELJKA DO PETKA:

- 10.00 Kalejdoskop
11.30 Infoteka
12.00 Poročila BBC
12.10 Divan (glasba)
13.00 Magazin PO: Alpe-Adria, TO: V pogovoru, SR: Po Koroškem, ČE: Radio Aktiv, PE: Kultura, SO: Die Welt ein Dorf
18.00 PO: CD tedna, TO: Šport, SR: V pogovoru, OSTALI DNEVI: Glasba.
18.45 Poročila BBC
19.00 Otroški kotiček
19.15 vsako drugo sredo: stay tuned
20.00 Glasba

SOBOTA:

- 10.00 Forum
11.30 Campus Radio (14-dnevno)

NEDELJA:

- 10.00 Evropa v enem tednu (BBC)
11.00 Literarna kavarna (ponov. TO 22.00)

Preteklo sredo se je velika množica žalnih gostov na kapelskem pokopališču poslovila od priljubljenega Mikejevega očeta, Mihe Sadoška iz Lobnika. V imenu posojilnice, zadruga, kapelskih lovcev in Zveze koroških partizanov mu je ob odprtem grobu spregovoril Peter Kuchar:

» Miha je že kot mlad fant rad prepeval. Bil je član moškega zbora, ki sta ga vodila Karel Prušnik in tedanji kaplan Nagele. Prepevali so na prireditvah in tudi v cerkvi. Leta 1940 se je poročil k sosedu Mikeju. Z ženo Hajmi sta se trudila, da sta reševala vsakdanje težave. S svojo pridnostjo pa sta si ustvarila lep dom.

Prišla je vojna. Miha je bil leta 1942 vpoklican k vojakom. Leta 1943 so izselili Mikejevo družino. Stara mati je policistom pravočasno ušla v les. Ženo Hajmi so odgnali in jo zasiljevali. Vodili so jo po Lepeni in hoteli s pomočjo nje odkriti partizanske bunkerje. Na Mikejevih njivah se je iztrgala od 80 policistov in srečno ušla. Leta 1943 so policisti zažgali Mikejevo domačijo. Rajni Miha je izbral prvo priliko in zapustil Hitlerjevo vojsko ter se priključil partizanom. Leta 1944, v visoki zimi, smo bili obkoljeni na Veliki planini nad Kamnikom. Uspe-

Slovo od Mikejevega očeta Mihe Sadoška

lo se nam je prebiti skozi nemški obroč. Po dolgem času smo spet prišli na Koroško. Kljub trpljenju je Miha vedno rad prepeval. Mikejeva družina se je srečno vrnila na svoj požgani dom.

Kljub naporom pri obnovi svojega požganega doma Miha ni prenehal s svojim narodnim delom. Že leta 1947 je bil prvič izvoljen v odbor posojilnice. Leta 1961 je postal podpredsednik te pomembne gospodarske ustanove in ji zvesto služil vse do leta 1984.

Prav tako je prevzel funkcijo v Kmečki gospodarski zadrugi, ki je bila med vojno od nemškega rajha zaplenjena. V dobi najhujšega povojnega razhajanja, ko so bili organizirani šolski štrajki, je bil Miha Sadošek predsednik SPD Zarja in občinski odbornik občine Bela, kjer je zastopal naše narodne interese. Pred 19 leti je Mikejevi družini umrl sin Franci. Koliko žalosti in duševne trpljenja je morala Mikejeva družina pretrpeti. Rajni Miha je bil preprost, a velik mož, zvest svojemu narodu. Prejel je številna odlikovanja. Odlikoval ga je tudi dr. Kirchschräger z medaljo za zasluge za osvoboditev Avstrije.

V imenu vseh naštetih organizacij izrekam rajnemu globoko zahvalo z obljubo, da bomo njegovo delo nadaljevali. Ohranili ga bomo v trajnem spominu.

Ženi, hčerki, Mikejevi družini in vsem sorodnikom izrekamo globoko sožalje!«

Zahvala! Ob smrti mojega moža Mihe Sadoška iz Lobnika se iskreno zahvaljujem vsem, ki so ga spremljali na njegovi zadnji poti. Posebna zahvala velja domačemu župniku Poldiju Zundru za pogrebna opravila, predsedniku Zveze koroških partizanov inž. Petru Kucharju za poslovilne besede ter domačim pevcem za pesmi v cerkvi in ob grobu. Prav tako se zahvaljujem vsem darovalcem cvetja in vencev.

Žena Ivanka-Heimi

Zmeraj ko se srečujemo v družini, nam manjka Lenc s svojimi veselimi, vendar tehtnimi komentarji.

Lencija smo pokopali v začetku januarja tega leta. Umrl je za zahrbito boleznijo in mu ni bilo več mogoče pomagati. V starosti 69 let je prerano zapustil svojo lepo urejeno kmečko domačijo pri Mačku na Preblah. Velika množica pogrebcev je izkazala spoštovanje do rajnega in izrekla sožalje Mačkovi družini. Pevci Gorjancev pod vodstvom Jožka Packa so Lencu v slovo zapeli lepo žalostinko »Polje, kdo bo tebe ljubil, ko bom jaz v grobu spal«.

Lenc se je rodil na Rožanovi domačiji v Slovenjem Plajberku. Njegov oče Peter je bil leta 1943 zaposlen še kot rudar v plajberški fužini. Od Rožana se je družina Struger preselila k Jožefu na Žingarje. Ker je Hitlerjeva vojska požirala delavce, je moral že 14-letni Lenci poprijeti za žago in sekuro. Spoznal je, da mora pomagati očetu pri odplačevanju najemščine za grofovo hišo pri Jožefu. Ko so nacisti proti koncu vojne že pobirali 15-letne fante za »Heldentod in Kanonenfutter«, je bil tudi tedaj 15-letni Lenci vpoklican v nemško vojsko. Za te mladince se je začela kratkoročna šola krutega spoznanja preživetja. Vsak drugi od teh mladincev se iz vojne ni več vrnil domov. V posebnem so bili v prvi vrsti kontrolirani Slovenci za točen

odhod v vojsko. Angažiran »landwachkomandat« na Šentjanškem kolodvoru je Lencija in Hanzija že pričakoval in jima rekel: »No puhlej te dva Svavenca o hresta – naš Bilan pa o dare se doma«. Lenci in Hanzija sta prvi strah dobro pogruntala. S praznima kovčkoma sta šla na vlak, da jih je videla »landwache«, na drugi strani vlaka pa spet ven in v gozd k partizanom. Vedela sta, da bo preživljanje pri partizanih vse drugo kot izlet na kako

Lenca Strugerja ni več med nami

planinsko kočo. Toda mladenci kljub temu nista pričakovala skrajno stradanje, premagovanje lakote in mraza. Mladinsko naivnost zapustiti trdo preživetje pri partizanih in se skrivati doma bi mladenci gotovo plačala z eksekucijo in smrtjo, če ju ne bi ujeli partizani domačini. Spet med partizani je Lenci spoznaval politiko tedanjega Plajberka.

Dan na dan, ko se je bližal konec vojne, so postali nacisti še bolj kruti. Zapirali so Slovence na vsak namig, pošiljali na partizane esesovske policijske akcije, ki so na obeh straneh zahtevale velike žrtve. Ni šlo drugače, treba je bilo pobrati petico nacističnih skrajnežev, ki so kljub pozivom naprej terorizirali 80 plajberških domačij.

Videl je Lenci, kako so nacisti izgnali Šošlino družino, ko so Šošlino pred križem na polju klečali in prosili boga za obstoj. Lenci je dostikrat rekel, da so plajberški partizani pri pogovorih izprosili življenje nemških sorodnikov. Tudi Lenci je izprosil življenje svojega strica. Vedel je tudi, da so nacisti zastrelili Vestrovega sina v nogo in ga nato ubili. Ta kratka življenjska doba je ukrojila Lencija. Na vsaki korak pri partizanih je bil ponosen. Zmeraj je hvalil in našteval vse dobre ljudi v Plajberku, ki so partizanom pomagali razbijati mreže smrtonosnih nacistov. Pri nacistični vladi je bila izbira za preživetje Slovencev skromna – ali v taborišče ali pa v partizane.

Nobena cerkev ali vera ni bila varna pred nacisti. Vsakega je Lenc ponosno povedal: »Če bi se časi vrnili, bi bil spet v vrstah partizanov.« Nacist Plajberžan je osumil tudi Mačkovo družino, da podpira partizane. SS-policija je Mačkova dekleta z mamo vred odgnala v celovške zapore. Transporta v Mauthausen jih je rešil znani policist Mitterer, ki je bil sošolec Mačkove mame.

Veliko je Lenc pripovedoval in veliko bi bilo še za napisati. Lenc je vedel, da mu kot mlademu partizanu ni bilo mogoče ustavljati topove, a zavedal se je, da je bil pomemben in trd kamen proti nacistični mašineriji. Slava Lencu, Mačku na Preblah.

Jozi Pack

RAVNE – KONFERENCA BORČEVSKÉ ORGANIZACIJE

Povezani bodo močnejši

Občinski odbor ZZBU NOB na Ravnah šteje okrog tristo včlanjenih, od tega se je dobra tretjina pridružila v zadnjih petih letih in prav mlajših somišljenikov so borci najbolj veseli v svojih vrstah. Že tradicionalno se na letnem sestanku dobivajo zadnje nedeljo v februarju, ko se seznanijo z dogodki povezani z veteransko organizacijo v minulemu letu in sprejmejo program za naprej. Med stalnimi dejavnostmi izstopajo pozornost do ostarelih in bolehnih članov ter nenazadnje slovo za pokojnimi, negovanje častnega spomina in zgodovinskih resnic o NOB iz časa nacifašizma kot tudi spominskih obeležij oz. spomenikov, pridobivanje novih članov in novih bralcev revije Svobodna misel, sodelovanje z veteranskimi organizacijami in raznimi društvi, številne družabnosti in podobno.

Razburkana politična scena je tokrat v času pred letno konferenco postregla z izjavo prvaka Slovenskih krščanskih demokratov Lojzeta Peterleta, češ da na Poljani pri Prevaljah niso bili zadnji boji druge svetovne vojne na tleh Evrope temveč naj bi to bil masaker. Tudi zaradi tega napada na NOB so se na seji dogovorili, da bodo odslej proslave pri spomeniku na Poljani pripravljale vse borčevske organizacije Mežiške doline, povezane v območnem združenju.

Zboru je prisostvoval tudi predstavnik Zveze Koroških partizanov Lipej Kolenik iz Pliberka, znan polemik, ki je vedno vesel podobnih srečanj. Menil je, da se bo treba v Sloveniji bolj energično upreti klevetanju NOB, zbranim pa je ponudil svojo knjigo iz tistih časov z naslovom Mali ljudje na veliki poti.

Knjižne nagrade je prejelo trideset članic in članov, predsednico ravske borčevske organizacije Vero Horjak pa so republiškem odboru ZZB NOB predlagali med letošnje prejemnike zlate plakete ob 27. aprilu, Dnevu upora.

S. Š.

Lipej Kolenik v Žalcu

Na povabilo tamkajšnjega področnega odbora Zveze borcev NOV je pretekli četrtek v občinski knjižnici v Žalcu o svojih spominih, zbranih v knjigi Mali ljudje na veliki poti, go-

voril koroški partizan in aktivist Lipej Kolenik. Na zelo lepo pripravljeni predstavitvi, ki jo je vodil novinar Ivan Jurhar, se je zbralo precejšnje število ljudi, med njimi tudi župana žalske in vojniške občine. Interes poslušalcev je bil prav spodbuden, Lipej pa jih je ob tej priložnosti tudi povabil na

20. jubilejni pohod po poteh Domnove čete letos na Komlju. Po 54 letih pa so organizatorji Lipeju pripravili tudi srečanje z nekdanjim soborcem Karlom Štormanom (slika) iz okolice Žalca. Prijetno sta obudila tedanje spomine na kruti čas pod hitlerjevim jarmom.

Lipej Kolenik in Karel Štorman

Pismo bralca

»Povej mi, s kom kontiš, in povem ti, ...«

V časopisu »Format«, štev. 8/99, str. 148, pod Friedrichom Frischenschlagerjem med drugim berem: »... Dann wird ein Natoschlag erforderlich, der möglicherweise ohne UN Mandat und ohne Zustimmung des betroffenen Jugoslawien durchgeführt werden muß. Da es hier ausschließlich um Verhinderung weiteren Blutvergiesens und von Kriegsverbrechen geht, ...«

Zdaj pa »pobarajte« vašega »Korija«, ki je nadomestil zgoraj omenjenega, njemu dobro znane ga parlamentarja, ki sedaj sedi v evropskem parlamentu in ga Kori zastopa v avstrijskem, ali ni ravno ta Frischenschlager sprejel gospo-

da Reederja, ki je zaradi zgoraj omenjenih dejanj med drugo svetovno vojno v Italiji »kasiral« dolgoletno kazen?

Zdaj pa drugo vprašanje: Koliko je vredna dana beseda odraslega? V Kotmari vasi smo imeli pri občinskih volitvah domačo listo z imenom »Volilna skupnost Kotmara vas«. Ob neki priliki se oglasi dobri znanec in mi predlaga, da bi glavo te skupnosti zamenjali s takratno KEL. Na to sem pristal pod pogojem, da se med domačine ne »vlači« politika. Žali bog je ta »Slovenec« na dano besedo pozabil. Kot pričo razgovora pa lahko navedem prof. Jožo.

Zato je lista 4 »Demokracija 99«, po domače povedano, »spvava« po Dravici.

Marinjak, Kotmara vas

Nad 300 udeležencev na 21. zimskem pohodu Arihova peč '99

Kljub slabim vremenskim razmeram – čez noč je zapadlo precej novega snega, se je 21. zimskega pohoda »Arihova peč '99« preteklo nedeljo s startom in ciljem na Čemernici pri Šentjakobu v Rožu udeležilo nad 300 udeležencev in udeležencev iz treh držav.

Poleg domačinov iz Roža, Podjune in Zilje so se vabilu tudi tokrat odzvali številni udeleženci iz vse Slovenije (največ z Jesenic, iz Kranja, Ljubljane, Celja in Slovenj Gradca), ena skupina pa iz prišla celo iz Samobora na Hrvaškem. Med častnimi gosti je na Čemernico tudi letos prišel Drago Druškovič iz Ljubljane, borec za svobodo, ki je preživel hajko pod Arihovo pečjo 9. februarja leta 1945.

Prireditve je letos potekala še posebej v znamenju 50-letnice Slovenske športne zveze, krovne organizacije slovenskih sportnih društev na Koroškem, kot že lansko leto pa tudi v podporo kandidaturi treh dežel za zimske olimpijske igre leta

Skupina pohodnikov iz Gorenjske na startu 21. zimskega pohoda Arihova peč '99

2006 na tromeji Avstrija-Slovenije-Italija.

K uspehu tradicionalne prireditve, ki že dve desetletji združuje Slovence s Koroške, Slovenije in Italije ter tudi nemško govoreče prijatelje, so svoj delež prispevali tudi organizatorji pohoda, ki so kljub težkim razmeram pripravili pot do

Koče na Bleščeči planini (1.086 metrov) ter pri okrepčevalnih točkah in na cilju pri Polancu, kjer so pohod zaključili z zabavnim srečanjem, skrbeli za telesno dobro udeležencev.

Organizatorji tradicionalnega pohoda so Slovenska športna zveza, Slovensko planinsko društvo Celovec ter krajevno Slovensko prosvetno društvo »Rož« Šentjakob, vsak udeleženec/udeleženka pa prejme listino o udeležbi in spominsko značko.

Za 20. udeležbo na zimskem pohodu je prejel zlato odlikovanje starosta slovenskih planincev na Koroškem in častni predsednik SPD Celovec Lubo Urbajs, za 15-kratno udeležbo pa Franci Černut iz Loč ob Baškem jezeru. Za 10-kratno udeležbo so prejeli značke: Albin Rozman iz Litije, Stane Štorman iz Polzele, Rudi Burger iz Kranja, Ludvik Lužar iz Šentvida (vsi Slovenija) in Radislav Aleksić iz Samobora na Hrvaškem.

Predstavnika SŠZ Danilo Prušnik in Ivan Lukan sta v okviru priprav na 21. zimski pohod v Ljubljani počastila preživele borec pod Arihovo pečjo Bogdana Mohorja-Stona, Draga Druškoviča in Jožeta Koširja.

ODBOJKA

Zmaga in poraz SK Dob

Kvalifikacijske tekme za obstoj v 1. zvezni ligi so se za SK Zadruga Dob začele z razočaranjem, moštvo je namreč gladko z 0 : 3 podleгло ekipi iz Fürstenfelda. Igralci so se seveda po tem šoku morali močno popraviti, kar jim je tudi odlično uspelo v drugi kvalifikacijski tekmi v pliberški dvorani proti zgornjeavstrijski ekipi Steyra.

Dobljani so v tej tekmi pokazali razpoloženje, s katerim naj bi bili spet resen kandidat za obstoj v 1. zvezni ligi. Z močno defenzivo in kontrolirano ofenzivo so zmagali kar s 3 : 0 (19/14/12). S to zmago

je ekipa tudi popravila precej nepričakovani poraz proti Fürstenfeldu.

Naslednji dve tekmi bodo Dobljani odigrali na Dunaju proti Döblingu (sobota, 13. marca ob 19. uri) oz. v Gleisdorfu (sobota, 20. marca).

REZULTATI 2. KROGA:

SK Zadruga Dob – Steyr 3 : 0, Linz – Fürstenfeld 0 : 3, Gleisdorf – Döbling 1 : 3

LESTVICA PO 2. KROGU

1. Fürstenfeld	2	2	0	6:0	4
2. Gleisdorf	2	1	1	4:3	2
3. Steyr	2	1	1	3:3	2
4. SK Dob	2	1	1	3:3	2
5. Döbling	2	1	1	3:4	2
6. Linz	2	0	2	0:6	0

ŠAH

Močan turnir v Novi gorici

Četrti odprti novogoriški šahovski turnir je bil v vseh pogledih zelo uspešen. Med 90 šahisti je sodelovalo 13 velemojstrov in kar 17 mednarodnih mojstrov. V tako močni konkurenci so prvi štirje velemojstri imeli več kot 2600 ratingovskih točk; prvih deset pa moč 13. kategorije FIDE.

Zmagovalec turnirja je hrvaški velemojster Kožul s 7 točkami. Pol točke za njim so bili Oll – 2630, 1. šahovnica Estonije; Miles – 2609, legen-

darni angleški velemojster; Atalik – 2560, 1. šahovnica Turčije; Beljovski – 2641, 1. šahovnica Slovenije; Šabalov – 2620, 2. šahovnica ZDA; Romanišin – 2572, 3. šahovnica Ukrajine. Od slovenskih šahistov je pol točke za zmagovalcem zaostal tudi mednarodni mojster Pavasovič, ki je kar šestkrat zmagal, enkrat remiziral in izgubil partiji z Milesom in Ollom. Organizatorji so za najboljše pripravili nagradni sklad v višini 25 tisoč DEM.

S. K.

KOŠARKA

Rezultati zadnjih tekem KOŠ-a

MINI I:

KOŠ – Wörthersee Piraten 17 : 60; Benetik A. (8), Rozman C. (4), Wicher (3), Sturm (2)

JUNIORJI:

Šentandraž – KOŠ 59 : 55; Karisch (34), Krevs (12), Valentinitsch (4), Toth (3), Gomez (2)

MLADINCI:

KOŠ – ALF 78 : 63; Vavti (21), Štukelj (15), Trifunovič (12), Schiemann (10), Ošlak in Gomez (8), Brumnik M. in J. (2)

MINI I:

KOŠ – SU Celovec 24 : 28; Sturm (10), Rozman C. (8)

ŠAHOVSKI OREH 54

Rudakovski – Botvinik (SZ 1945)

Na odprte linije in diagonale je črni usmeril delovanje svojih figur, medtem ko so bele figure pasivno postavljene. Velemojster Botvinik, ki je na potezi, je pravilno ocenil slabost v beli poziciji in z menja-

vami dosegel zmagovito pozicijo. Analizirajte pozicijo, mogoče boste strli oreh in odkrili zmagovito nadaljevanje črnega!

Rešitev št. 53

Napadena črna dama se ne umika s polja c6, temveč v ogenj pošilja belopoljnega lovca s potezo 1...La6! Napadena je bela dama in motiv črnega je šibka prva vrsta bele. Po 2.Da6: sledi zaključni udarec 2...b5!! Sedaj belemu grozi Td1 mat ali pa izguba dame, zato se je beli vdal! Po 2.Lc6: Le2: in črni ima prednost kvalitete.

Silvo Kovač

